

Megérdemlik a történelemnek e beszédes tanúi, hogy az elkövetkezendő 3 évben a honismereti munka központjában álljanak. A műemléki figyelőszolgálatot, a helyreállítás szorgalmazását és társadalmi támogatását, valamint a műemléki propagandát az ajánlásba vegyük fel, s e konkrét munkával tevékenységünket gazdagítsuk, szélesítsük, s ezzel a Honismereti mozgalom munkáját hasznosabbá, konkrétábbá tesszük.

Cseppentő Miklós:

A Honismereti mozgalom Szolnok megyében

A honismerettel, helytörténettel való foglalkozásnak, a Honismereti mozgalom fejlődésének — önkényesen — három szakaszát különböztetjük meg Szolnok megyében.

1. A Honismereti mozgalom előzményei 1945—1960 között

A felszabadulás utáni években néhány lelkes egyéni kutató: *Szűcs Sándor, Betkószki Jenő, Kaposvári Gyula, Györffy Lajos, Kiss Géza* és mások hozzáfogtak a szűkebb környezet történelmi, néprajzi emlékeinek feldolgozásához, publikálásához. A Szolnoki Múzeum már 1948-ban vállalkozott helytörténeti, honismereti feladatok részbeni végzésére és irányítására. A kutatás társadalmisítása 1954-ben kezdődött, amikor megalakult a *Magyar Történelmi Társulat Szolnok megyei szervezete*. Egy-egy követve jelentek meg helytörténeti publikációk. A helytörténeti kutatómunkához komoly segítséget nyújtott a TIT Szolnok megyei szervezete. A *Jászkunság* c. folyóirat helytörténettel foglalkozók fórumává vált.

2. A mozgalommá válás időszaka 1960-tól 1976-ig

A HNF megyei bizottsága 1970-ben összegezve a Honismereti mozgalom Szolnok megyei tapasztalatait megállapította, hogy a Honismereti mozgalom a 60-as évek elején bontakozott ki megyénkben. *Míg 1960-ban csupán néhány szakkör és a lelkes egyéni kutatók gyűjtő és feldolgozó munkájára épült a honismereti tevékenység, 1970-ben már a helyi szervek együttes munkájának eredményeként a legtöbb helyen szervezeten foglalkoztak a helytörténeti monográfiák és résztanulmányok feldolgozásával, gyűjtemények kialakításával.*

A mozgalommá válás folyamatában

- az egyéni kutatók, gyűjtők szakmai összefogására *kutatási központok* alakultak a megye városaiban;
- az egyéni kutatók, gyűjtők köré *közösségeket szerveztek*, így jöttek létre az első szakkörök;
- a közösségek munkája egyre több szakterületre terjedt ki: (üzemek, szövetkezetek, intézmények története, munkásmozgalom-történet stb.);
- az évenként megrendezett múzeumi hónap *1970-től múzeumi és honismereti hónappá* bővült; a legnagyobb nyilvános bemutatkozás lehetőségét jelenti, egyben átfogó képet ad a megye honismereti tevékenységéről is.

A honismeret tömegmozgalommá fejlődését mutatja, hogy a megye 7 városában, a jászberényi járás 16 községéből 11-ben, a kúnszentmártoni járás 11 községéből 6-ban, a szolnoki járás 18 községéből 8-ban, a tiszafüredi járás 10 községéből 5-ben található honismerettel foglalkozó közösség.

3. *Az elmúlt négy évre a Honismereti mozgalom megyei összefogása, egységes eszmei-politikai irányítása, a közművelődési intézmények, közgyűjtemények együttműködésének, munkamegosztásának kialakítása a jellemző.*

A megyei pártbizottság elvi átlásfoglalásai alapján a megyei tanács művelődési osztálya 15 éves, 5 éves és éves irányelveiben fogalmazta meg a közművelődési intézményekben folyó honismereti, helytörténeti munka feladatait. A Honismereti mozgalmat a HNF megyei elnöksége mellett működő *honismereti munkacsoport* fogja össze. Ebben a munkacsoportban részt vesznek: a tanácsi szervek, a felsőoktatási intézmények, a nagyüzemek, a tömegszervezetek, az SZMT, a közoktatási szakfelügyelet, a közművelődési intézmények, közgyűjtemények képviselői, valamint a gyakorlati munkát kiemelkedő színvonalon végző aktivisták.

Az 1976. évi megyei küldötttervezlet óta a Honismereti mozgalom szervezete megyénkben is a HNF politikai mozgalmi munkájának. Ez annak is köszönhető, hogy a HNF folyamatosan alakította és építi ki ma is együttműködését az érdekelt szervezetekkel, intézményekkel.